

**НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЯ ЗА ТЕАТРАЛНО И ФИЛМОВО
ИЗКУСТВО**

Факултет ЕКРАННИ ИЗКУСТВА

Катедра „Филмова и телевизионна режисура и анимация“

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Павел Стефанов

преподавател в специалност „Звукорежисура“ при ТКДФ на НМА

относно дисертационен труд на Цветелина Василева Цветкова

за присъждане

на образователна и научна степен „доктор“

на тема

**"ДИЗАЙН НА МНОГОКАНАЛНАТА ЗВУКОВА СРЕДА В СЪВРЕМЕННОТО
КИНО"**

Представеният труд на кандидата Цветелина Цветкова представлява сериозна и задълбочена разработка върху проблеми, които тя очевидно познава детайлно и от първо лице. Авторът има сериозен опит като звукорежисьор в различни сфери на професията, най-вече филмов звук и класически звукозапис. Аз лично познавам Цветелина Цветкова и нейната работа от много години, и моето уважение към нея като професионалист звукорежисьор нараства във времето.

Трудът се състои от увод, четири глави глави, заключение, филмография и библиография, известно количество илюстративен материал под формата на фигури и таблици. Първа глава се концентрира върху въвеждането на основния понятиен инструментариум в разглежданата сфера. Звуковата среда като такава, както и детайлизираните отделни нейни елементи, са представени стегнато,

ясно и с точно необходимото количество информация. Главата очертава правилна рамка за разгръщане на последващото съдържание.

Втора глава, озаглавена „Звук и кино“ прави хронологичен исторически преглед на появата, утвърждаването и развитието на звука в киното. Умело е проследена нишката на технологичното развитие, художествените и цивилизационни предпоставки за възникване на звуковото кино. Пред читателя се разкрива богата мозайка от учени, изобретатели, мениджъри, компании и различни технологични решения на проблема. По-сериозно внимание е отделено на многоканалния филмов звук, с оглед общата насоченост на труда.

Трета глава се фокусира върху възприятието на звука и факторите, въздействащи на процеса. Накратко, но в достатъчна степен са представени основните акустични закономерности, описващи обективното физическо поведение на звуковите вълни при различни условия. Повече внимание е отделено на психоакустичните явления при субективно звуково възприятие. Отново личи задълбоченият и компетентен подход на докторанта при анализ и обобщение на обширни области от професионалното познание. Подчертана е важността на локализационните способности и пространствения слух на човека в ролята им на водещ мотив при разработването на многоканални звукови формати за киното, и предпоставка за реализацията на филмова звукова среда в рамките на тези формати. Разбира се главата не изчерпва съответната проблематика, нито е детайлизирана в значителна степен, но това е напълно оправдано и дори необходимо с оглед функцията на раздела като акустичен и психоакустичен контекст на основната тема. Като известна липса може да се определи отсъствието на достатъчно илюстративен материал, което се усеща особено в частта посветена на физиологичната акустика.

Четвърта глава на дисертацията е същинската част на теоретичната разработка. Диспропорцията на обем, съдържание и значимост спрямо останалите глави прави изключително положително впечатление. Изграждането на филмовата звукова реалност е разгледано подробно, логично изградено и

безапелационно защитено в информативно, когнитивно, технологично, и художествено-естетическо отношение. Много ясно личат личният опит, широки познания и професионално самочувствие на автора при оформяне на изложението. Всеки отделен елемент на филмовия звук е разгледан подробно, самостоятелно, и във връзка с останалите. Пред читателя се очертава ясен, прецизно обозначен и ефективен алгоритъм на изграждането на звукова среда, формула за успешно решение на проблема с многоканалния звук на съвременното кино. Много важна е постоянната референция към творческата страна на процеса и осмислянето на всеки етап и всеки елемент в светлината на художествения паралакс.

Разбира се могат да бъдат посочени някои второспетенни недостатъци на труда. Например липсва номерация на фигурите и таблиците. Някои речеве похвати като например честата употреба на първо лице множествено число, внасят ненужен емоционален елемент в повествованието. Има и наличие на минимално количество дребни технически грешки. Независимо от това дисертацията предлага изцяло концентрирана информация, изложена по същество, значима и релевантна, изчистена от всичко излишно. Това е разработка с висока научна и приложно-художествена стойност, която притежава богат потенциал и като учебно помагало и инструктивно средство. Читателят – специалист изпитва професионално удовлетворение от срещата с ерудиран автор, който борави свободно със специализираната терминология, който познава метарията в най-дълбоки детайли, и който откровено, с рутина и компетентност споделя и коментира множество професионални трикове, резултат на богат и успешен личен опит.

Поместените на финала референции към оригинални филмови продукции, дело на докторанта в звуково отношение, са най-яркото доказателство за целесъобразност, състоятелност и стойност на представения труд. Това е синтезираната същност на 20 годишен опит, знания, творчески търсения и майсторство, съчетание на много широк спектър компетентности и

дълбоко разбиране за изразните възможности на звука във всякакъв смисъл. Очертаните приноси в заключението са напълно реални и основателни.

Според изложените впечатления и изказаното от мен мнение, както и според качествата на предложения дисертационен труд, убедено препоръчвам на уважаемото жури да присъди на кандидата Цветелина Цветкова образователната и научна степен "Доктор".

София, януари 2020

доц. д-р Павел Стефанов